

idioom van den zoogenoemden Talmud Jeruschalmi bekend te zijn. Het is daarom, dat het eene nuttelooze poging zou zijn, het Nieuwe Testament in het Palestijnsch Soersi over te brengen. Het Semitisch inweefsel van het Nieuw-Testamentisch Hellenisme is Hebreeuwsch, niet Arameesch. Onze Heere en Zijne Apostelen dachten en spraken voor het grootste gedeelte in het Hebreeuwsch. En het Nieuwe Testament, als de nieuwe Torah, de tweede helft van Gods openbaring, moet in het Hebreeuwsch vertaald worden, indien wij van plan zijn het tot een leesboek voor de Joden van alle landen te maken en tot een constitueerend deel van den godsdienst van het toekomstige Israël, hetwelk behouden zal worden, nadat de volheid der Heidenen zal ingegaan zijn. De vertaling in het Arameesch zoude een kunstmatig werk zijn, niet zonder betrekkelijk nut, — want zij zoude in de Nieuw-Testamentische taal eenige trekken aanwijzen van het landsdialect van Palestina — doch zonder practisch doel. Hoe beperkt de nuttigheid er van zou zijn, blijkt uit de geringe hulp, welke de Peschito aan den vertaler in het Hebreeuwsch verleent." <sup>1)</sup>

De strijd, of de moedertaal onzes Heeren de Grieksche of eene Arameesche taal was, is dus op den achtergrond geschoven; voorop staat de vraag: welk Semitisch dialect de taal was, welke onze Heere van zijne kindsheid af gesproken heeft.

Reeds is de vraag naar „de dialecten, die in Palestina gesproken werden ten tijde toen Christus leefde“ aan een hernieuwd nauwkeurig onderzoek onderworpen, en wel door den in de Rabbinische letterkunde bedreven Prof. Ad. Neubauer te Oxford in twee zeer belangrijke voorlezingen van 18 Februari en 12 Mei 1884; <sup>2)</sup> van welke het betoog hierop nederkomt:

Ten tijde van Ezra en Nehemiah werd nog algemeen het Hebreeuwsch in Judea, en meer bepaaldelijk te Jerusalem ge-

<sup>1)</sup> Franz, Delitzsch, The Hebrew New Testament of the British and Foreign Bible Society. A contribution to Hebrew Philology, Leipzig 1883. Hoofdzakelijk pag. 1, 30, 31, 33, 34.

<sup>2)</sup> Ad. Neubauer, On the dialects spoken in Palestine in the time of Christ. In *Studia Biblica, Essays in Biblical Archaeology and Criticism and kindred Subjects* by Members of the University of Oxford. Oxford 1885.